

ljevalci so skraj pri vsaki hiši dobiti kako malo južno, n. pr. kruh, jabolka in jabolčnico, še tudi z vinom in mesom niso ljudje stedili; jezil se naj nji skoraj nikdo ni, tem manj pa se kaj slabe ga misli. Žitni nakupovalci so se tudi izrazili da nobena sosedna občina ni oddala vsako leto toliko tisoč kg zrnja, kakor forminska. Iz vsega tega je razvidno, da smo občani dostojni in dobri ljudje. Razkačiti pa se da tudi kak izobražen gospod, posebno če vidi, da se proti njemu nepriznava in prestrogo postopa.

Vsem podružnicam Kmetijske družbe! Dne 21 in 22. marca 1918 se vrši občni zbor Kmetijske družbe v Gradcu. Častna dolžnost slovenskih podružnic je, da store vse, da bo slovenski kmetiški stan dobro zastopan, osebno radi tega, ker se vrše letos volitve v odbor. Priporočamo radi tega vsem podružnicam, da 1. skličejo prav kmalu občni zbor podružnice, začnejo nemudoma z nabiranjem udov in dosežejo, da bo število istih večje, ko v drugih letih. Ker ni sedaj tako trda z denar, ko prejšnja leta, se bo z primerno agitacijo dalo doseči, da bo število udov večje. — 2. da se na občnem zboru podružnice izvolijo tako delegati, ki bodo tudi šli v Gradec ter tam zastopali predloge, katere naj vsaka podružnica stavi. — 3. da do 15. februarja pošljejo Osrednjemu odboru v Gradcu seznam udov in naznanijo izvoljene delegate. Priporočamo, da se bo dne 21. marca po zborovanju zvečer vršil sestanek vseh delegatov Slovencev — lokal se bo pri zborovanju naznanil —, da se razgovorimo radi skupnega postopanja, kakor tudi kandidatov za odbor. — Maribor, dne 21. jan. 1918. Dr. K. Verstovšek.

Gospodarske novice.

Znižanje fedenske količine moka in žita. Urad za ljudsko prehrano je odredil, da dobijo osebe, ki kupujejo moko, odslej iste polovice manj kot dosedaj. Količina kruha pa ostane nespremenjena. Osebe, ki kupujejo moko, bodo dobile odslej na teden 1150 gr. moka in ne več dosedanjih 1400 gramov. Osebe, ki težko delajo in kupujejo moko, dobijo 1850 gramov na teden in ne več 2100 gramov moka. Samooskrbovalci, t. j. osebe, ki pridelujejo žito, smejo odslej na teden porabiti 1575 gramov in ne več 2100 gramov žita na teden, kakor dosedaj. Osebe, ki opravljajo težka dela in same pridelujejo žito, smejo uporabiti po 2100 gramov in ne več 2560 gramov žita. Ta količina žita je približno enaka količini moka, ki jo dobi ostalo prebivalstvo — Kmetiško prebivalstvo bo s tem hudo prizadeto. Minister Höfer, ki kliče za svoje svetovalce socialne demokrate, a ne kmetških zastopnikov, je zadnje soboto izjavil zastopstvu štrajkujočih delavcev na Dunaju da je izdal odredbo, po kateri se bo določila enakost med tistimi, ki sami pridelujejo in med tistimi, ki morajo kupovati. Minister nadalje grozi, da bo dal zapreti kmetške mline. Živila na kmetih se bodo še bolj strogo popisovala in rekvirirala. Takih nazorov je minister Höfer. Vprašamo: Od česa pa se naj prehrani kmetiško prebivalstvo, če se mu bo pustilo samo toliko moka kot mestnemu in še manj. V mestih si ljudje lahko kupijo mesa kolikor hočejo, kmet pa tega nima. In kako se naj zmelje žito, če bo dal Höfer zapreti kmetške mline? Bolj strogega rekviriranja pa že sploh ne more biti, kakor je bilo letos. Če pa se bo kmetu skoro vse vzelo, kdo bo pa obdeloval spomladi in poleti polja?

Rekviriranje sena na Štajerskem. Leta 1916 je bila Štajerski predpisanih 4000 vagonov sena in 1700 vagonov slame. Oddalo se je od te zahtevane množine do 95%, ker so imeli posestniki še dovolj starih zalog in je bila letina dobra. Za leto 1917 je bilo provizorično predpisanih 2500 vagonov sena in 850 vagonov slame, torej polovico. To bi morali zbrati do dne 31. oktobra 1917. Toda odvzelo se je do tega časa 1306 vagonov sena in 295 vagonov slame. Z odlokom od dne 3. novembra 1917 je ministrstvo za prehrano zahtevalo od Štajerske 8533 vagonov sena in 4000 vagonov slame. To so ogromne množine. Saj niti provizorično zahtevane množine ni mogoče izsiliti od kmetovalcev, ker niti ni toliko krme v celi deželi. Ali se čudimo potem še pritisku nižjih oblasti, ki so dobile od zgoraj strog nalog, da odvzamejo na okraje določene množine?

Koliko bi smeli živinorejci polagati živini krme? Sena je bilo baje leta 1917 8.247.800 q, slame 5.098.800 q, skupaj 13.346.600 q; po odbitku rekvirirane krme ostane 12.093.300 q. Živine je za prehraniti 708.862; če določimo samo 284 dni za prehranjevanje v hlevih, tedaj pride na glavo in dan 6 kg, reci: šest kilogramov. Kako naj n. pr. še redi kmet živino, če ima v hlevu 1 veliko govedo, 1 manjšo in 1 konja. Za vse to sme uporabiti na dan 18 kg sena pomešanega s slamo. Pri tej hrani naj krave vozijo,

orjejo in dajejo toliko mleka, da bodo kmetje oskrbovali z mlekom vse bolnišnice, mesta, in jim se na dan pridelali 5000 kg surovega masla. Take račune kujejo pri raznih uradih, zato se ne čudimo, da so oblasti že zgubila glavo na celi črti.

Seno za divjačino. Kako uvažuje visoka nemška gospoda bedo ljudstva, svedoči zopet ta-le slučaj: Niževavstrijski krščansko-socialni deželni odbornik Kunschak je odložil svoj mandat v deželni svet za ljudsko prehrano, ker se je zavrgel njegov predlog, naj se prepove pokladati seno divjačini. Kunschak je zahteval v svojem predlogu, naj se seno uporabi samo za domačo živino. Kljub temu pa je deželni prehranjevalni svet sklenil, da se še tudi odslej naprej poklada seno divjačini, a v zmanjšani meri.

Iz deželnega gospodarskega sveta. V seji dež. gospodarskega sveta dne 15. t. m. se je razpravljalo najprvo o pomanjkanju žita, katero je danes tako veliko, da je izključeno, da bi se dežela mogla vzdržati z lastnimi pridelki. Ob tej priliki se je povspel deželni odbornik grof Attems do trditve, da je bila lanska žetvena statistika na Štajerskem popolnoma zanesljiva, dasiravno je splošno znano, da je ta statistika večinoma kriva in zelo površna. — Delovni odbor gospodarskega sveta se je izrazil za omejitve domačega klanja svinj in za zvišanje cen svinjam. Graški podžupan, nemški nacionalc dr. Gargitter, je v imenu gospodarskega sveta mesta Gradec zahteval, naj se rekvirirajo na Štajerskem svinje. Ravnatelj Jentsch mu je čisto pravilno odgovoril, da bi rekvizicija svinj popolnoma onemogočila svinjerejo. Sklenilo se je, da se zviša cena mleku pri hlevu posestnika na 50 v liter, prodajna cena v Gradcu pa na 74 v. Prodajna cena mleka v drugih krajih se še mora določiti.

Koliko usnja nakatejo Štajerski! Za Štajersko se je nakazalo za leto 1917 50.000 kg usnja. Na vsako osebo pride na leto 3 do 4 deke. Kako je mogoče shajati s to množino, ne moremo razumeti. Ali hodijo vsi bosji, ali pa vsi »švindlajo.« Take posledice imajo pametne, nepraktične odredbe! K vprašanju obutve nam piše zaveden slovenski kmet: Kmet ne bobi v usnjarni ne usnja, ne podplatov, ne dret, ne žbljev, ne drugih potreščin za obuvala. Gospoda v mestih pa hodi v čevljih s pristnimi podplati. Pravica, kje si?

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žalecu ni bilo v pretekli dobi nobene hmeljske kupčije s tujim hmeljem. Na Češkem bodo letos v mnogih krajih, kjer so bili prej lepi hmeljski nasadi, sadili tobak, zlasti v Hebski dolini, katero je označilo finančno ministrstvo kot ugodno za rast tobačne rastline. V Nemčiji so dosedaj opustili dve tretjini hmeljskih nasadov, tako da so pridelali l. 1917 samo 143.872 stotov hmelja po 50 kg, dočim so ga l. 1914 pridelali 464.732 stotov. Na Ogrskem nameravajo letos opustiti večinoma vse hmeljske nasade.

Dopisi.

Maribor. V Gradcu je umrl dne 18. januarja tukajšnji gostilničar, veleposestnik, ustanovitelj in član ravnateljstva Posojilnice g. Josip Rapoc, star 70 let. Rajni je bil navdušen narodnjak, ki se je živo zanimal za napredek slovenstva v Mariboru in v okolici. Za Tiskovni dom je določil 100 K. Tuplo so preneljali iz Gradca v Maribor, kjer je bil dne 22. januarja popoldne pokopan na pokopališču na Pobrežju. Svetila zavednemu možu in vrlemu Slovencev večna luč!

Sv. Urban nad Mariborom. Izvišujoč zeljo rajnega rodoljuba nadučitelja Avg. Hauptmana so tisti, ki so ga spremili na zadnji poti namesto venca na grob domu na oltar darovali za Tiskovni dom 304 K. Izmed teh je g. Filip Galunder, zupan pri Sv. Križu nad Mariborom, daroval 200 K.

Sv. Lovrene nad Mariborom. Smrt nam je te dni vzela blago, delovno, povsod priljubljeno in globoko verno Antonijo Dolinšek. V svoji mlajši dobi je bila večletna gospodinja in skrbna strežnica pri umrlem župniku Blažu Potočnik na Frankolovem. Pogreba njenega se je udeležila dekliška Marijina družba v obilnem številu. Pri odprtem grobu so ji delila zapela žalostinko „Nad zvezdami“ v slovo. Poloj in mir njeni duši!

Sv. Barbara v Slov. gor. Umrta sta v prvem cvetu svojega življenja za vnetim možgan dva čvrsta dečka in sicer Srečko Ferenc v 6. letu in Ivanček Kranjc, trgovčev sin, v 8. letu njih starosti. A najbridkejšje je še to, da bivata oba očeta na bojnem polju.

Sv. Andraž v Slov. gor. Katoliško slovensko izobraževalno društvo je imelo dne 23. decembra 1917 svoj letni občni zbor. Letno poročilo priča, da je to društvo pridno delovalo tudi v preteklem letu. Privedlo je sedem iger. Fantje so igrali na Belo nedeljo „Krečmar pri zvitem rogu“ in „Prepirljiva sosedna“ in za cesarjev god „Dr. Vseznal in njegov sluga Stipko Tiček“ ter „Vaški skopuh.“ Dekleta pa so uprizorile na Belo nedeljo „Oh, ta Polona“ in na Binkoštni ponedeljek „Jeza nad petelinom in kes“ in „Ljubezni Marijinega otroka.“ Od svojih dohodkov je društvo darovalo za ponesrečene Brežičane 65 K in 20 K za oslepele slovenske vojake. Narodnih je bilo 6 „Slov.

Gospodarjev“ in 1 „Straža“ in nakupilo se je čez 20 novih knjig. Ko so bili izvoljeni v odbor za leto 1918 Alojz Slik, Jurančič Jožef, Zorko Peter, Suhac Leopold, Sirk Franc, Rotar Slavko in Hrga Ferdinand in se je nabralo za Tiskovni dom v Mariboru 25 K, je tč. tajnik zaključil občni zbor z željo, da bi društvo v novem letu storilo še več dobrega, kot v preteklem in to bo, ako bo pristopilo k društvu mnogo udov ali vsaj toliko kakor v letu 1917, ko nas je bilo 55.

Sv. Peter pri Radgoni. Posestnik Janez Adamič na Meleh, četovodja pri 24 cm možnarski bateriji 1.-4. R., je dobil za svojo hrabrost pred verolomnim sovražnikom naslednja odlikovanja: Srebrni kolajni I. in II. razreda, dve bronasti kolajni in pa Karlov četni križec. Imenovani je že 36 mesecev na bojiščih in je zaveden Slovenec.

Kapela pri Radineih. Po kratki mučni bolezn, spreviden s sv. zakramenti za umirajoče, je dne 6. jan. umrl 84letni Andrej Klobasa, posestnik v Malem Janišbergu. Pogreb se je vršil dne 8. t. m. Bil je tudi zvest naročnik „Slov. Gospodarja.“ Naj počiva v miru!

Križevci na Murskem polju. Tukaj se je vršil dne 20. t. m. sestanek županov. Posvetovalo se je v prvi vrsti o gospodarskih vprašanjih: o rekviziciji živine, sena, slame, krompirja, žita i. t. d. ter se je sklenilo, da bi vlada naj ne napenjala loka potrpežljivosti preveč. Župani so se izrekli, da hočejo na ljudstvo pomirjevalno vplivati, vendar se pa upravičeno bojijo, da bo pri nadaljevanju zdajšnjega postopanja njihov vpliv brezuspešen. Nadalje se je govorilo tudi o deklaraciji. Skoro že vse občine našega okraja so se izrekle za to našo zahtevo, katero so naši poslanci dne 30. maja predložili vladi, kajti mi nočemo le braniti naše domovine, ampak hočemo pred vsem za našo deco na lastnih tleh sezidati nezasušnjene domove. Shod je vzel na znanje ter pozdravil idejo ustanovitve Narodnega sveta, kateri bi naj pred vsem določal vsem strankam način in dovoljeno mejo narodnega tekmovanja. Nazadnje so župani izrazili željo, da bi naj priredil naš poslanec gosp. Roškar dne 3. februarja ob dveh popoldne v gostilni g. Jureša pri Sv. Križu shod, da bi ljudstvo obvestil o političnem položaju.

Zalec. V nedeljo, dne 27. t. m., priredijo žalska in petrovska izobraževalna društva ob 3. uri popoldne v Hodnikovi dvorani v Žalecu veliko ljudsko slavnost. Program cele prireditve je izvanredno raznovrsten in velezanimiv. Na sporedu je govor našega mladinskega organizatorja dr. Josipa Hohnjec iz Maribora in dve gledališki predstavi. Celo slavnost pa bo visoko povzdignila slavnoznana septpeterska orkestralno-instrumentalna godba, ki bo ta dan proizvajala najizbranejšje koncertne skladbe, Savinjšani, pridite v obilnem številu, pokažite, da še vojna ni zamorila v vaših srcih vsega narodnega navdušenja in smisla za umetnost! Nedelja, dne 27. januarja, naj bo za celo našo Savinjsko dolino velik narodni dan!

Braslovče. Naše pevsko društvo ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 27. prosinca, v cerkveni hiši, popoldne po večernicah. Prijatelji petja se uljudno vabijo!

St. Hj pri Velenju. Dne 8. Jan. je umrl Andr. Cvenk v visoki starosti. Bil je zadnji Radeckijev vojak iz naše župnije. N. v m. p. l.

Dva shoda. Poslanec Brenčič priredi na Svečnico 2. februarja ob 10. uri predp. v gostilni g. Zupančič v Ptuj javen političen shod, na katerem bo poročal o delovanju v državnem zboru. Želeti bi bilo, da se tega shoda udeležijo vsi župani, občinski svetovalci in odborniki kakor tudi drugi možje, žene, fantje in dekleta v obilnem številu. — Dne 3. februarja pa priredi poslanec Brenčič ob 11. uri predp. javen političen shod v gostilni kletarskega društva v Ormozju.

Najnovejša poročila.

Pomorska bitka pred Dardanelami.

Dne 20. januarja so odpluli iz Dardanel turški oklopni križarki »Sultan Javuz Selim«, »Midilli« in več torpedovk ter napadli oddelek angleškega vojnega brodovja pri otoku Imbros, ki se nahaja pred vhodom v Dardanele. Potopljena sta bila dva angleška monitorja in eden parnik. Na povratku nazaj v Dardanele je pa bila s torpednim strelom potopljena turška oklopna križarka »Midilli«, prej »Breslau«, druga turška križarka »Sultan Javuz Selim«, prej »Goeben«, je pa zadela v Dardanelah na plitvino in obtičala. Obe turški križarki je kupila Turčija od Nemčije.